

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті
Тарих, археология және этнология факультеті
Археология, этнология және музеология кафедрасы

**«Ескерткіштерді реставрациялау және консервациялау» пәні
бойынша қорытынды емтихан жүргізу бағдарламасы және
әдістемелік ұсыныстары**

**«5B041900 Мұражай ісі және ескерткіштерді қорғау» мамандығы
бойынша білім беру бағдарламасы**

Алматы 2021 жыл

Құрастырушы:

Бексеитов Ғ.Т. т.ғ.к., Археология, этнология
және музеология кафедрасының аға
оқытушысы

(дайындалған - А.Ж.Т., лауазымы, дәрежесі
және атағы)

«Ескерткіштерді реставрациялау және консервациялау» пәні бойынша
қорытынды емтихан жүргізу бағдарламасы және әдістемелік ұсыныстары
кафедра мәжілісінде қаралып, ұсынылды «___» _____ 2021
ж., хаттама № _____

Кіріспе

Студенттер «Ескерткіштерді реставрациялау және консервациялау» пәні бойынша емтиханды oqulyk.kz платформасында тапсырады.

Oqulyk платформасындағы жазбаша емтихан – емтихан кестесі бойынша білім алушы автоматты түрде жинақталатын емтихан билетінің сұрақтарына жауап жолдарын толтыру арқылы онлайн-платформада (OQYLYQ CDO) емтихан тапсырады. Емтихан тапсыруды прокторингтің автоматты жүйесі немесе Проктор бақылайды.

Пән оқытушысы oqulyk жүйесінде орындаған емтихан жұмыстарын тексереді. Oqulyk жүйесінде жұмысты бағалайды. Қойылған балдарды оқытушы UNIVER жүйесіне қойып шығады.

Жаттығулардың нәтижесі бойынша 15 аптаның соңында қорытынды жазбаша емтихан жүргізіледі. Емтихан тапсырған кезде қойылған сұрақтарға толық жауап беру және практикалық тапсырмаларды шешу қажет.

Төмендегі тақырыптар бойынша тапсырмалар беріледі:

1. Реставрациялау, консервациялау жайлы жалпы түсінік
2. Қазіргі заманғы реставрацияның түрлері мен бағыттары
3. Қазіргі заманғы ескерткіштерді қалпына келтіру, тіркеуді ұйымдастырудың тарихы
4. Тарихи-мәдени ескерткіштердің қайта қалпына келтіргенге дейінгі хал-ахуалы.
5. Ескерткіштердің сақталуын зерттеу. Ескерткіштерді сақтау тәжірибесіндегі химиялық заттардың әсері
6. Тарихи-мәдени ескерткіштерді қорғаудың құқықтық негіздері
7. Қалпына келтіру процесінің құжаттамасы. Өнер туындыларының жойылуының алдын алу.
8. Әзірет сұлтан тарихи-мәдени қорығы ескерткіштерінің реставрациялануы
9. Археологиялық нысандарды реставрациялау және консервациялаудың жоғарғы мектебі
10. Отырар қалашығының қайта қалпына келтіруге дейінгі бейнесі
11. Ескерткіштерді қорғау және сақтау ісіндегі мемлекеттік жобалар
12. Ежелгі Тараз қалашығы
13. Реставрация және консервациялық ескерткіштердің типологиялық түрі
14. Қайта қалпына келтірілген ескерткіштерді қайта есепке алу
15. Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы реставрация ісі

Емтихан тапсыру кезінде студенттер қабілетті болуы тиіс:

- Қазіргі заманғы реставрацияның түрлері мен бағыттары ;
- Ескерткіштерді қалпына келтіру сипаттамасына нақтылы дерек көздерімен тоқталу ;
- Тарихи-мәдени ескерткіштерді қорғаудың құқықтық негіздері ;
- Жалпы реставрация мен консервация жасау әдістерімен танысу;
- Тапсырмаларды орындау барысында коммуникативті қабілетті дамыту, тас қасыры археологиясын меңгеру, зерттеу жұмысы деңгейін жетілдіруге жаңа

идеялар ұсыну;

- Студент орындаған тапсырмаларына объективті баға беру, топтағы көшбасшылық қасиетті қабылдай білуге дайын болу, кәсіби дамудың жаңа бағыттарын анықтау.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

Негізгі әдебиеттер тізімі:

1. «История и теория реставрации памятников архитектуры». – Москва., 1986.
2. Консервация и реставрация музейных художественных ценностей. Библиографическая информация. – Информкультура. Российская государственная библиотека. – М., 1989-1992.
3. Куйбышева К.С., Степанова М.Г. Охрана, реконструкция, реставрация и консервация памятников древнерусской культуры. Основная литература на русском языке, изданная в СССР в 1918-1924 гг. // 4 Памятники культуры: Новые открытия. Письменность. Искусство. Археология: Ежегодник, 1976. – М.: Наука, 1996. – С.375-401.
4. Бобров Ю.Г. Теория реставрации памятников искусства: закономерности и противоречия. - М., 2004
5. Кедринский А.А. «Основы реставраций». Обобщение опыта школы ленинградских реставраторов. – М., 1999.
6. Заостровцева В.Ф. «Реставрация и хранение музейных художественных ценностей». – Москва., 1974;
7. Юренева Т.Ю. Музееведение: Учебник для высшей школы. – М.: Академический Проект, 2003.
8. Ұлы Дала мұралары. №1. - Астана., 2017.
9. Тұяқбаев Қ. Реставрация- жаңғырту өнері. – Алматы., 2007.
10. Кимеева Т.И., Окунева И.В. Основы консервации и реставрации археологических и этнографических музейных предметов. – Кемерово., 2009.

Қосымша әдебиеттер:

1. Елкина А.К., Подвигина Н.Л., Хазанова И.А., Шемаханская М.С. Полевая консервация археологических находок (текстиль, металл, стекло). Методические рекомендации. – М.: ВНИИР, [1987.
2. Реставрация музейной керамики. Методические рекомендации. - М.: Всероссийский художественный научно-реставрационный центр им. ак. И.Э. Грабаря (ВХНРЦ), 1999.
3. Шемаханская М.С. Реставрация металла. Методические рекомендации. - М.: ВНИИР, 1989.
4. Теория и практика сохранения памятников культуры. Сб. науч. тр. Вып. 22 / Ред. Добрусина С. А. — СПб.: РНБ, 2009.
5. «Исследования и консервация культурного наследия. Материалы научно-практической конференции. Москва, 12-14 октября 2004 г.» ГосНИИР; Москва 2005